

<p style="text-align: center;">Силабус курсу Екстремальні різновиди туризму</p> <p>Освітній ступінь: бакалавр Галузь знань: 24 Сфера обслуговування Спеціальність: 242 Туризм Освітньо-професійна програма: Туризм Кількість кредитів: 3 Рік підготовки: 3-й, V- семестр Компонент освітньої програми: вибіркова Мова викладання: українська</p>	
---	--

Керівники курсу

кандидат наук з державного управління, доцент кафедри туризму Кривенкова Руслана Юрївна,

доктор економічних наук, професор кафедри туризму Папп Василь Васильович

Контактна інформація – ruslana.krivenkova@uzhnu.edu.ua, vasyl.papp@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Екстремальні різновиди туризму» є формування знань щодо особливостей розвитку екстремальних різновидів туризму в різних країнах світу та в Україні зокрема, методики організації та проведення туристських походів; формування професійних, організаційних, педагогічних, методичних знань, вмінь і навичок необхідних для роботи у сфері туризму. Навчальна дисципліна «Екстремальні різновиди туризму» є одним з професійно-орієнтованих курсів програми підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Туризм» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та займає провідне місце в циклі вибірових навчальних дисциплін.

Завданнями навчальної дисципліни «Екстремальні різновиди туризму», що забезпечують досягнення мети та формування програмних результатів навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, є такі:

- засвоєння теоретико-методологічних основ розвитку екстремальних різновидів туризму в країнах світу; аналітична оцінка різновидів екстремального туризму в країнах світу та в Україні зокрема;

- формування в здобувачів вищої освіти фахового розуміння особливостей екстремальних різновидів туризму в країнах світу та в Україні зокрема;

- дослідження процесів організації екстремальних різновидів туризму в країнах світу та в Україні зокрема;

- вивчення зарубіжного досвіду організації екстремальних різновидів туризму та його узагальнення для адаптації в Україні;

– вироблення вмінь у здобувачів вищої освіти щодо визначення та характеристики роботи з туристською групою в умовах природного середовища на маршрутах різної категорії складності з урахуванням вікових, фізичних та інших особливостей учасників;

– формування практичних навичок роботи здобувачів вищої освіти щодо забезпечення безпеки туристських заходів; підготовки туристів до виживання в складних та екстремальних природних ситуаціях.

Предметом вивчення навчальної дисципліни виступає система наукових знань про різновиди екстремального туризму, їхній зміст, особливості і характеристики, вимоги до безпеки туристичної діяльності, особливості проходження складних ділянок туристичних маршрутів в залежності від різновидів екстремального туризму, а також природних та штучних перешкод.

Навчальний контент

Модуль I. Потенціал екстремальних різновидів туризму в світі та Україні

Тема 1. Теоретичні основи дослідження екстремальних різновидів туризму

Основні поняття та визначення екстремального туризму. Класифікація екстремальних різновидів туризму. Водні види екстремального туризму. Наземні види екстремального туризму. Гірські види екстремального туризму. Повітряні види екстремального туризму. Екзотичні види екстремального туризму. Історичні аспекти дослідження екстремальних різновидів туризму.

Тема 2. Характеристика екстремальних різновидів туризму в Європейському туристичному макрорегіоні

Загальна характеристика поширення екстремального туризму в Європейському макрорегіоні. Екстремальні різновиди туризму в Північній Європі. Екстремальні різновиди туризму в Західній Європі. Екстремальні різновиди туризму в Центральній та Східній Європі. Екстремальні різновиди туризму в країнах Західного Середземномор'я та Південної Європи.

Тема 3. Характеристика екстремальних різновидів туризму в Азіатсько-Тихоокеанському туристичному макрорегіоні

Загальна характеристика поширення екстремального туризму в Азіатсько-Тихоокеанському макрорегіоні. Екстремальні різновиди туризму в Східній Азії. Екстремальні різновиди туризму в Південно-Східній Азії. Екстремальні різновиди туризму в Південній Азії. Екстремальні різновиди туризму в Австралії та Океанії.

Тема 4. Характеристика екстремальних різновидів туризму в Американському туристичному макрорегіоні

Загальна характеристика поширення екстремального туризму в Американському макрорегіоні. Екстремальні різновиди туризму в Північній й Центральній Америці. Екстремальні різновиди туризму в країнах Карибського басейну. Екстремальні різновиди туризму в Південній Америці.

Тема 5. Характеристика екстремальних різновидів туризму в Африканському туристичному макрорегіоні

Загальна характеристика поширення екстремального туризму в Африканському макрорегіоні. Екстремальні різновиди туризму в Західній Африці. Екстремальні різновиди туризму в Південно-Східній та Південній Африці. Екстремальні різновиди туризму в Північній Африці.

Тема 6. Характеристика екстремальних різновидів туризму в Близькосхідному туристичному макрорегіоні

Загальна характеристика поширення екстремального туризму в Близькосхідному макрорегіоні. Екстремальні різновиди туризму в країнах Близькосхідного макрорегіону. Єгипет та ОАЕ як ключові напрямки екстремального туризму Близькосхідного макрорегіону.

Модуль II. Організація, підготовка та проведення екстремальних туристичних маршрутів

Тема 7. Особливості організації та проведення екстремальних туристичних маршрутів

Подолання гірських перешкод. Особливості гірських різновидів екстремального туризму в Україні. Вимоги до організації гірських походів. Особливості водних різновидів екстремального туризму. Техніка подолання водних перешкод. Переправи вбхід. Переправи над водою. Переправи по воді. Особливості наземних різновидів екстремального туризму. Розвиток спелеотуризму. Особливості повітряних різновидів екстремального туризму. Особливості екзотичних різновидів екстремального туризму.

Тема 8. Методичні принципи складання туристичних маршрутів

Туристичні маршрути: поняття та види. Комплектування туристичної групи. Самоврядування туристичної групи. Планування маршруту походу екстремального туризму. Кошторис походу. Випуск групи на маршрут. Групове та індивідуальне спорядження для походів різної категорії складності. Тактика, техніка та орієнтування на маршруті.

Тема 9. Спеціальне спорядження та вузли для екстремального туризму

Характеристика спеціального спорядження. Туристичні вузли. Техніка в'язання туристичних вузлів та їх призначення. Основи топографічної підготовки та спортивного орієнтування у екстремальних туристичних походах. Загальні положення орієнтування на місцевості. Рух за азимутом. Карта та рух по місцевості. Спортивне орієнтування і карта. Умовні знаки спортивних карт. Організація і проведення змагань зі спортивного орієнтування.

Тема 10. Організація харчування туристів при проходженні екстремальних туристичних маршрутів

Медичне забезпечення походу, комплектування аптечки. Гігієна туристів. Безпека в екстремальних туристичних походах. Основні характеристики продуктів харчування. Режим харчування туристів у поході. Водно-сольовий режим харчування. Варіанти раціонів харчування. Розрахунок споживчої цінності і кількості продуктів харчування для походу. Енергетичні витрати у екстремальних різновидах туризму.

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
Інтегральна	Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
ЗК02	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 09	Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.
ЗК 14	Здатність працювати в команді та автономно.
СК01	Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.
СК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
СК03	Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.
СК04	Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.
СК 05	Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.
СК 06	Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).
СК 07	Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.
СК 08	Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

СК 09	Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.
СК 10	Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.
СК 12	Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.
СК 14	Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.
СК 15	Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.
СК 17	Здатність обирати оптимальні способи реалізації туристичних послуг, проводити дослідження споживчих ринків та планувати маркетингові заходи.
СК 18	Здатність до організації нових форм рекреаційної діяльності, орієнтованої на пізнання природи, мінімізацію шкоди довкіллю та підтримку етнокультури.
СК 20	Відстежувати тенденції функціонування національного та світового ринків туристичних послуг, встановлювати взаємозв'язок між розвитком туризму та соціально-економічними процесами у країні.
СК 21	Розробляти рекомендації для державних органів влади та органів місцевого самоврядування у сфері контролю за туристичною діяльністю.
СК 22	Розробляти, обґрунтовувати та впроваджувати стратегію зовнішньоекономічної діяльності підприємств туристичної галузі.
ПРН 01	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.
ПРН 02	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук
ПРН 03	Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ

ПРН 06	Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів
ПРН 07	Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт

Літературні джерела

Основна :

1. Абрамов В. Перспективи розвитку екстремального туризму в Україні / В. Абрамов, К. Оплаканець // Вісник Харківської національної академії міського господарства. – 2012. – №4. – С. 77 – 79.
2. Абрамов В. В. Пропозиції щодо забезпечення безпеки при наданні послуг екстремального туризму/ В. В.Абрамов, К. А. Оплаканець // Фізичне виховання, спорт і туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти : зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – С. 221 – 226.
3. Абрамов В. В. Спортивний туризм : підруч. / В. В. Абрамов. – Харків : ХНАМГ, 2011. – 367 с.
4. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування / О. О. Бейдик. – К. : Київ, ун-т, 2001. – 395 с.
5. Булашев О. Я. Теорія і методика спортивного туризму : навч. посіб для студ. (за кредитно-модульною системою) / О. Я. Булашев. – Харків : ХДАФК, 2007. – 230 с.
6. В'їзний туризм : навч. посіб. / Автор. кол.: Коваль П. Ф., Алешугіна Н. О., Андрєєва Г. П., Зеленська О. О., Григор'єва Т. В., Пархоменко О. Г., Дудко В. Б., Михайловський М. О., Бондар С. І. – Ніжин : Вид-во Лук'яненко В. В., 2010. – 304 с.
7. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування : монографія / А. Голод. – Львів : ЛДУФК, 2017. – 340 с.
8. Грабовський Ю. А. Спортивний туризм : навч. посіб. / Ю. А. Грабовський, О. В. Скалій, Т. В. Скалій. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. – 304 с.
9. Дехтяр В. Д. Основи спортивно-оздоровчого туризму / В. Д. Дехтяр. – К. : Науковий світ, 2002. – 201 с.
10. Дмитрук О. Ю. Спортивно-оздоровчий туризм : навч. посіб. / О. Ю. Дмитрук, Ю. В. Щур. – 2-е вид., перероб. та доп. – К. : Альтпрес, 2008. – 280 с.
11. Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. – К. : Знання, 2011. – 334 с.
12. Мальська М. П. Екстремальні види туризму : Навчально-методичні вказівки / М. П. Мальська, А. Б. Ховалко. – Львів : Видавничий центр Львівського національного університету ім. І. Франка, 2016 – 51 с.
13. Пангелов Б. П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей : навч. посіб. / Б. П. Пангелов. – К.: Академвидав, 2010. – 248 с.
14. Соколов В. А. Проблема підготовки кадрів спортивного туризму в Україні / В. А. Соколов, Л. В. Дегтярьов // Туризм на порозі ХХІ ст.: освіта, екологія, культура : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – К., 1999. – С. 79.
15. Соколов В. А. Спортивний туризм на сучасному етапі / В. А. Соколов, Ю. В. Штангей, І. В. Петрова // Туризм у ХХІ столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – К., 2002. – С. 88.

16. Сургай О. Вплив спортивно-оздоровчого туризму на організм підлітків середнього шкільного віку / О. Сургай // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць. – Львів, 2009. – Вип. 13. – Т. 4. – С. 188 – 193.

17. Мальська М. Світовий досвід розвитку туризму / М. Мальська, Н. Паньків, А. Ховалко. – К. : Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 244 с.

Допоміжна:

18. Дубович І. Країнознавчий словник-довідник / І. Дубович. – Львів: Видавничий дім «Панорама», 2003. – 580 с.

19. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : навч. посіб. / В. Ф. Кифяк. – Чернівці : Зелена Буковина, 2003. – 310 с.

20. Кривенкова Р. Ю. Особливості туристичного потенціалу та туристичних ресурсів Іспанії та ФРН / Р. Ю. Кривенкова // Fundamental and applied researches : contemporary, scientific and practical solutions and approaches. Interdisciplinary prospects : mater. of V Inter. Sc. Conf., 27 June 2019. – Banska Bystrica – Baku – Uzhhorod – Kherson – Kryvyi Rih, 2019. – P. 252 – 254.

21. Кривенкова Р. Ю. Особливості формування туристичного потенціалу Чорнобильської зони / Р. Ю. Кривенкова // Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 4 – 5 квіт. 2019. – Кропивницький, 2019. – С. 408 – 420.

22. Кривенкова Р. Ю. Туристичний потенціал зони відчуження: «Топ-4 об'єктів Чорнобиля» / Р. Ю. Кривенкова // Карпатський об'єктив. – 2019. – № 23 (305). – 13 чер. – С. 12.

23. Кривенкова Р. Ю. Туристичний потенціал Чорнобильської зони: реалії та перспективи розвитку / Р. Ю. Кривенкова // Карпатський об'єктив. – 2019. – 25 квіт. – № 16 (298). – С. 12.

24. Кривенкова Р. Ю. Формування туристичного потенціалу Чорнобильської зони : державноуправлінський аспект / Р. Ю. Кривенкова // Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Tom VII : Tożsamość i wolność w edukacji i nauce / [Red. : Jan Grzesiak, Ivan Zymomrya, Wasyl Illnyskyj]. – Konin – Uzhhorod – Bielsko-Biala – Kijów : Poswit, 2019. – S. 191 – 194.

25. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О. О. Любіцева. – 3-є вид., перероб. та доп. – К. : «Альтерпрес», 2005. – 436 с.

26. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг: підруч. / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. М. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.

27. Мальська М. П. Туристичне країнознавство : Азія та Океанія: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / М. П. Мальська, О. Ю. Бордун, М. З. Гамкало. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 284 с.

28. Петранівський В. Л. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / В. Л. Петранівський, М. Й. Рутинський / За ред. проф. Ф. Д. Заставного. – К.: Знання, 2006. – 575 с.

29. Туристична політика зарубіжних країн : підруч. / за ред. А. Ю. Парфіненка. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. – 220 с.

30. Туристичне країнознавство : підруч. / А. Ю. Парфіненко, В. І. Сідоров, О. О. Любіцева – 2-ге вид., переробл. і доп. – К.: Знання, 2015. – 551 с.

31. Федорченко В. К. Туристський словник-довідник / В. К. Федорченко, І. М. Мініч. – К.: Дніпро, 2000. – 187 с.

32. Mitrikova J. Turistické destinácie Slovenska (vybrané kapitoly) / J. Mitrikova. – Presov: Vydavateľstvo BOOKMAN, 2017. – 130 s.

33. Nawrot L. Kierunki Rozwoju wspolczesnej turystyki : monografia naukowa / L. Nawrot, A Niezgoda. – Poznan, 2019. – 411 s.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет :

34. Атлас печер України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://speleo.land.kiev.ua/atlas-caves.html>

35. Бобрик Ю. Названі найбезпечніші країни для туристів у 2020 році : Україна потрапила в ТОП-100. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.poglyad.tv/nazvani-najbezpechnishi-krayiny-dlya-turystiv-u-2020-rotsi-ukrayina-potrapiyla-v-top-100/>

36. Інформаційно-пошукова система, пристосована для пошуку інформації про країни світу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.geonames.de/cous.html>

37. Офіційний сайт Міжнародної організації Adventure Travel Trade Association. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.adventuretravel.biz/>

38. Перелік класифікованих маршрутів спортивних походів по Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.tkg.org.ua/node/2507>

39. Український інститут спелеології і карстології. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.institute.speleoukraine.net/>

40. Українська спелеологічна асоціація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.speleoukraine.org/>

41. Deutsche Gesellschaft für Tourismuswissenschaft e.V. – Zugriffsmodus : <https://www.dgt.de/>

42. Jégouzo L. L'évolution de la politique publique du tourisme en France / L. Jégouzo // Mondes du Tourisme – 2019. – №15. – 10 p. – Moded'accès : <https://journals.openedition.org/tourisme/2193>

43. Pulido-Fernandez J. Sustainability as a Key Factor in Tourism Competitiveness : A Global Analysis / J. Pulido-Fernandez, B. Rodriguez-Diaz. – 2020. – №12 (51). – Access mode : Sustainability | An Open Access Journal from MDPI

44. UNESCO : United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. – Access mode : <https://en.unesco.org/>

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та складання іспиту заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Оцінювання

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	Реферат	Презентація	Проект	50	100
5	5	5	5	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	Реферат	Презентація	Проект	50	100
5	5	5	5	10	10	10		

T5, T6 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	4	20	4	20
Презентація	1	10	1	10
Реферат	1	10	1	10
Проект	1	10	1	10
Контрольна робота, яка виконується під час аудиторних занять	1	50	1	50
Разом		100		100

До силабусу додаються навчально-методичні матеріали з дисципліни «Екстремальні різновиди туризму», що знаходяться у відповідному контенті в системі електронного навчання Moodle.